

POLITIKA DISEMINACE ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU

Politika diseminace¹ Českého statistického úřadu vychází z ustanovení Zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě v platném znění, z Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 223/2009 o evropské statistice a z dokumentu Mise, vize a priority ČSÚ. Při šíření statistických informací jsou respektovány i další relevantní zákony: č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů atd.

PRINCIPY DISEMINACE STATISTICKÝCH INFORMACÍ V ČSÚ

- **Rovný přístup k informacím**

ČSÚ poskytuje všechny statistické informace tak, aby k nim měli stejný přístup všichni uživatelé. Za tím účelem předem zveřejňuje termíny, v nichž budou informace publikovány. V předstihu také oznamuje termíny větších revizí. Přednostní přístup před zveřejněním statistik pro vnější uživatele je zásadně omezen, řízen a zveřejněn. Hlavním nástrojem pro zveřejňování statistických informací je internetová prezentace úřadu, která nabízí všem stejné podmínky. Uživatelé, kteří nemají přístup k internetu, mohou v okamžiku zveřejnění o zásadní dokumenty požádat na pracovištích informačních služeb v ústředí a ve všech regionech, kde jim budou bezplatně poskytnuty.

- **Profesionální nezávislost**

Statistické informace jsou zpracovávány a vydávány zásadně na principu politické nezávislosti úřadu. Statistické informace jsou vydávány dle předem avizovaného kalendáře bez ohledu na momentální politickou, společenskou aj. situaci. Při přípravě informací se postupuje pouze podle odborných statistických hledisek.

- **Objektivita a transparentnost**

Pro výběr zdrojů, metod a postupů používá ČSÚ odborná kritéria. Použité metody a nástroje jsou auditovány nezávislými externími odborníky z oblasti teorie i uživatelské praxe. ČSÚ zveřejňuje metodické postupy použité pro zjišťování údajů, objasňuje způsoby přepočtů, upozorňuje na změny provedené v údajích v nejkratší možné lhůtě.

- **Přesnost a spolehlivost**

ČSÚ usiluje o co nejvěrnější, nejpřesnější a nejsoustavnější obraz skutečnosti.

- **Statistická důvěrnost**

ČSÚ důsledně chrání důvěrné údaje proti jejich zveřejnění, kromě zákonem stanovených výjimek. Pro ochranu dat existují přísná interní pravidla. Pokud je údaje za jednotlivé subjekty možné výjimečně a v souladu se zákonem poskytovat, pak pouze v podobě, která neumožňuje identifikaci subjektu. Při rozhodování o zveřejnění potenciálně důvěrného údaje má ochrana důvěrnosti vždy přednost před zveřejněním.

- **Efektivnost výdajů**

Výdaje spojené s vypracováváním statistiky musí být přiměřené důležitosti výsledků a přínosů, o něž se usiluje.

¹ Diseminace statistických informací je chápána jako šíření statistických informací všemi možnými způsoby.

KRITÉRIA KVALITY PŘI POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ

Statistické informace jsou poskytovány tak, aby bylo zajištěno naplňování kritérií kvality:

- **Relevance**

Český statistický úřad usiluje o co nejlepší naplnění požadavků uživatelů, je otevřený námětům a podmínkám veřejnosti. Prostřednictvím anket spokojenosti uživatelů, pravidelných setkání s uživateli, pravidelným e-mailovým kontaktem i sběrem podnětů ke statistickým výkazům získává ČSÚ informace o potřebách uživatelů. Tyto potřeby zohledňuje při přípravě programu zjišťování, Katalogu produktů i jednotlivých výstupů.

- **Včasnost**

Zásadou ČSÚ je publikovat údaje co nejdříve po skončení referenčního období v souladu s potřebami uživatelů. Na druhé straně je krátkost časového odstupe od konce referenčního období limitována výší výdajů a kvalitou dat. Pokud se to považuje za užitečné, mohou se zveřejnit předběžné výsledky, jejichž celková přesnost je přijatelná.

- **Dochvilnost**

Základní zásadou úřadu je dodržování všech naplánovaných termínů zveřejňování, ať už se jedná o Rychlé informace, publikace nebo jiné výstupy. Pokud dojde z objektivních důvodů ke zpoždění, jsou veřejnosti spolu s omluvou sděleny důvody zpoždění a je stanoven nový datum publikování.

- **Dostupnost**

Hlavním prostředkem pro zveřejňování statistických informací je internet, který zajišťuje obecnou dostupnost všech informací. Internetové stránky ČSÚ jsou upraveny tak, aby byly přístupné i pro občany se změněnou schopností vnímání. Zásadní statistické informace jsou dostupné zároveň v ústředí i ve všech krajích, a to i v tištěné podobě (v útvarech informačních služeb ústředí a Krajských správ ČSÚ).

Standardní elektronické produkty jsou zveřejňovány na internetu zdarma.

Statistické údaje jsou doprovázeny metadatami. Metadata se zaznamenávají podle standardizovaných metadatových systémů.

Pro výzkumné účely je povolen přístup k mikrodatům. Tento přístup podléhá zvláštním pravidlům nebo předpisům.

Nástroje používané pro diseminaci jsou průběžně aktualizovány, aby vyhovovaly potřebám uživatelů.

- **Srozumitelnost**

Další důležitou zásadou ČSÚ je zvyšování srozumitelnosti doprovodných informací - například metodických vysvětlivek, komentářů a analýz, tak aby výstupy ČSÚ byly srozumitelné nejen pro odborníky, ale i pro nejširší veřejnost. Uživatelé jsou informováni o metodice statistických zpracování, včetně využití administrativních údajů.

- **Soudržnost (koherence) a srovnatelnost**

Statistiky jsou vnitřně soudržné a konzistentní (tzn., že se v nich dodržuje aritmetická a účetní shoda).

Statistiky v přiměřeném časovém období jsou srovnatelné, sestavují se na základě společných standardů s ohledem na rozsah, definice, jednotky a klasifikace v různých zjišťováních a zdrojích. Statistiky z různých zdrojů a s různou periodicitou se porovnávají a sladují.

Uživatelé jsou informováni o kvalitě statistických výstupů z hlediska kritérií kvality pro evropské statistiky.

PREZENTAČNÍ SYSTÉM

Hlavní oporou pro realizaci Politiky diseminace je Prezentační systém, v němž je vymezena základní struktura věcných témat, druhů a forem produktů, do nichž se zařazují jednotlivé výstupy, a který usnadňuje uživatelům orientaci ve statistických výstupech.

Postupy při zveřejňování a poskytování statistických informací upravují interní směrnice, pokyny a zásady, které upravují konkrétní náležitosti jednotlivých výstupů.

Základním dokumentem, který je každoročně zpracováván na základě Prezentačního systému, je Katalog produktů, který kromě jiného zahrnuje i Seznam a Kalendář zveřejňování Rychlých informací, přehled databází pro veřejnost, přehled poskytovaných služeb atd.

Další informace o každém produktu, tj. periodicita, období, typ časové řady, členění do regionů, forma, termín vydání, jazyková mutace, cena a stručný popis jsou součástí Katalogu produktů na příslušný rok. Katalog produktů schvaluje Kolegium předsedkyně Českého statistického úřadu.

Tematické skupiny:

- Ceny, inflace
- Cestovní ruch
- Doprava, inf. a komunikační činnosti
- Finanční hospodaření
- HDP, národní účty
- Informační technologie
- Konjunkturální průzkumy
- Kultura
- Lesnictví
- Mzdy a náklady práce
- Obchod, pohostinství, ubytování
- Obyvatelstvo
- Organizační statistika
- Příjmy, výdaje a životní podmínky domácností
- Průmysl, energetika
- Sčítání lidu, domů a bytů
- Služby
- Sociální zabezpečení
- Stavebnictví, byty
- Věda, výzkum a inovace
- Volby
- Vzdělávání
- Zahraniční obchod
- Zaměstnanost, nezaměstnanost
- Zdravotnictví, pracovní neschopnost
- Zemědělství
- Životní prostředí
- Průřezové statistiky:
 - Cizinci
 - Genderové statistiky
 - Senioři
 - Souhrnná data o České republice
 - Regionální statistiky
 - Makroekonomické údaje
 - Evropská data (ESDS)
 - Mezinárodní data

Forma produktu je buď tištěná, nebo elektronická, přičemž elektronické podobě se dává přednost. Mimořádné výstupy jako např. historické ročenky atp. mohou mít i tištěnou podobu.

Za základní druhy produktů se považuje analýza, časová řada, datový soubor, rychlá informace, revize, časopis, databáze atd.

CENOVÁ POLITIKA

ČSÚ je rozpočtovou organizací, tzn., že výdaje za sběr, zpracování a zveřejňování statistických údajů jsou hrazeny ze státního rozpočtu. Proto standardní produkty v elektronické podobě poskytuje zdarma, stejně jako veškeré další informace zveřejněné na webových stránkách ČSÚ. Pokud musí úřad vynaložit další práci či výdaje (například spojenou se speciálními výběry, tiskem, kopiemi, faxem apod.), požaduje za ni od uživatelů úhradu, která je příjmem státního rozpočtu.

Základní principy cenové strategie jsou dané § 18 „Poskytování statistických informací a anonymních údajů“ zákona č. 89/1995, o státní statistické službě.

Ceny jednotlivých produktů jsou konkretizovány v Katalogu produktů.

PODMÍNKY PRO VYUŽÍVÁNÍ A DALŠÍ ZVEŘEJŇOVÁNÍ STATISTICKÝCH ÚDAJŮ ČSÚ

Statistické informace Českého statistického úřadu zveřejněné prostřednictvím internetových stránek www.czso.cz je možné:

- šířit: kopírovat, distribuovat a sdělovat veřejnosti,
- využívat a citovat v jiných dílech,
- využívat komerčně,

při dodržení následujících podmínek:

- jako zdroj dat bude uveden Český statistický úřad (nesmí tím však vzniknout dojem, že ČSÚ podporuje uživatele dat nebo způsob, jakým dílo užívá),
- statistické údaje a informace budou použity pouze tak, že nebude nijak pozměněn nebo upraven jejich význam.

Další podmínky použití dat ČSÚ:

- statistické údaje jsou zveřejňovány v souladu se Zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, v platném znění,
- v případě šíření dat ČSÚ vzniká povinnost uvést podmínky této licence, nejlépe přímým odkazem na tuto webovou stránku,
- pravidla upravující opakované použití dokumentů ČSÚ neplatí pro dokumenty, na něž se vztahují práva duševního vlastnictví třetích stran,
- ČSÚ se zříká odpovědnosti za případné škody způsobené v důsledku používání dat z internetových stránek ČSÚ nebo externích stránek, na které se zde odkazuje,
- ČSÚ si vyhrazuje právo z provozních nebo odborných důvodů dočasně omezit přístup k těmto informacím i bez předchozího upozornění.